

Chov jeleňovitých na Slovensku

Keď hovoríme o jeleňovitých, máme na mysli čelad', ktorá patrí do podradu prežúvavcov a radu párnokopytníkov.

VOĽNÝ REVÍR, ZVERNICA A FARMA

Z jeleňovitých sa na Slovensku vyskytuje jeleň, srnec, daniel, ojedinele aj los. Vo zverniciach a na farmách sa objavujú niektoré ďalšie exotické druhy jeleňovitých, napríklad jeleň sika, pasnec bielochvostý, jeleň Dávidov (milu) a pod.

Oficiálne údaje nepoznáme

Podľa posledných údajov z poľovníckej štatistiky za rok 2009 máme v poľovních revíroch v jarnom kmeňovom stave (JKS) 46 207 jedincov jelenej zveri, z toho je v samostatných zverniciach 2 120 (4,6%) jedincov. JKS srnčej zveri v revíroch predstavuje 96 650 jedincov, z toho je 1 209 (1,25%) jedincov v samostatných zverniciach. Danieľ zveri máme v JKS 10 511 jedincov, ale z toho až 3 959 (37,7%) jedincov v samostatných zverniciach. Daniel je našou nepôvodnou zverou, a preto bolo jeho zavádzanie na naše územie spravidla viazané na zvernícové chovy.

V oplotených chovoch sa objavujú aj exotické druhy jeleňovitých, napríklad jeleň milu, ktorý sa vo voľnej prírode už nevyskytuje.

Jeho ďalšie rozširovanie vo voľnej prírode je nežiaduce, vo zverniciach však predstavuje zaujímavý poľovnícky druh.

Uvedené počty jeleňovitých sa týkajú poľovních revírov (voľné revíry a zvernice). Oficiálne údaje o počtoch zveri vo farmových chovoch na Slovensku zatiaľ nie sú známe. Nepoznáme ani skutočný počet samotných fariem zveri, keďže ich registrácia momentálne iba prebieha. Chovateľská prax „oplotených chovov“ jeleňovitých, ako aj ďalších druhov raticovej zveri na Slovensku sa v posledných rokoch výrazne rozrástla. Pretrvávajú však nesprávne používanie terminológie, ktorá pomenúva jednotlivé typy chovov. Zároveň sú nesprávne chápané podstata a cieľ jednotlivých typov chovov, s čím súvisí využívanie až nelegálnych spôsobov obhospodarovania zveri.

Definovať podmienky

Nastolená problematika je u nás všeobecne rozšíreným fenoménom

a súvisí s nedostatočnou, resp. chýbajúcou legislatívou, ktorá by zastrešila farmové chovy zveri. V súčasnosti sa vyvíja zvýšená snaha o vytvorenie právnych predpisov, ktoré by jasne definovali farmové chovy zveri.

Pri dnešných fyzicky síce existujúcich, ale ešte jasne nedefinovaných oplotených chovoch (chovy bez známeho statusu) narážame na významný problém: na jednej strane sú oplotené chovy – zvernice, ktoré sú poľovními revírmi s plánom chovu a lovu podliehajúcim schvaľovaniu a kontrole miestne príslušným obvodným lesným úradom. Na druhej strane sú chovy, ktoré nespĺňajú podmienky na schválenie zvernice (poľovná plocha) určené zákonom č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prípade, že nejde o poľovní revír, zver na takejto ploche nemôže byť poľovníckym spôsobom obhospodarovaná. Významným rozdielom medzi samostatnou zverniciou a farmou je teda fakt, že zvernica je poľovnou

© CVŽV

plochou s existenciou lesného porastu (les minimálne 50 ha) a farma je spravidla zatravnená plocha (trvalé trávne porasty), čiže ide o pastevné plochy pre farmovú zver, existencia lesa nie je podmienkou a zver sa neloví.

Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 6 ods. 1 definuje samostatnú zvernicu ako druh oploteného revíru s vhodnými podmienkami na chov raticovej zveri a uznanú zvernicu ako oplotenú časť poľovného revíru. Podľa § 6 ods. 2 obvodný lesný úrad uzná za samostatnú zvernicu súvislé poľovné pozemky vtedy, keď dosahujú výmeru najmenej 50 ha lesných pozemkov. Podľa ods. 3 uvedeného paragrafu obvodný lesný úrad schváli v poľovnom revíri uznanú zvernicu, ak sú pozemky, z ktorých má byť zriadená, dostatočne veľké na účel, na ktorý má zvernica slúžiť, a ak sú ohradené tak, že znemožňujú útek zveri, ktorá sa v nich má chovať. Podľa § 6 pred vybudovaním oplotenia a uznaním zvernice alebo schválením zvernice podľa ods. 3 obvodný lesný úrad posúdi projekt chovu zveri a výstavby oplotenia a potrebných zariadení vo zvernici. Len okrajovo chceme pripomenúť, že v praxi často používaný termín „obora“ je nespisovný a v slovenskom jazyku označujeme uvedený chov termínom zvernica alebo zverníc.

Na mapke je znázornené rozmiestnenie zverníc na Slovensku. V súčasnosti evidujeme 39 samo-

statných a 29 uznaných zverníc. Je evidentné, že zvernice sú výrazne viazané na vyššie polohy, resp. pohoria a pahorkatiny. V nížinách sa spravidla v minulosti zvernice nebudovali. Príčin je viac, významným limitujúcim faktorom je aj miera lesnatosti územia. Územie s nízkou lesnatosťou vyhovuje farmovému chovu. Farmy majú menšie uplatnenie v horských podmienkach Slovenska aj z dôvodu výskytu medveďa, vlka a rysa, pre ktoré krotká zver na menšej oplotenej ploche predstavuje zaujímavú korisť.

V pripravovanej legislatíve týkajúcej sa zriaďovania a prevádzky farmových chovov zveri na Slovensku by bolo žiaduce jasne definovať podmienky a ustanoviť povinnosť predložiť schvaľovaciemu orgánu, ktorým pravdepodobne bude príslušná Regionálna veterinárna a potravinová správa, okrem iného aj projekt chovu farmovej zveri. Projektová štúdia by obsahovala napríklad údaje o vhodnosti stanovišťa pre daný druh zveri, lokalizáciu, výmeru, podmienky starostlivosti (výživa, veterinárna starostlivosť), cieľ chovu, technológie, welfare, oplotenie a ďalšie.

V tomto období prebieha formou ohlásenia registrácia farmových chovov zveri. Chovateľ ohlasuje svoj chov Štátnej veterinárnej a potravinovej správe SR v Bratislave. Následne mu pridelia úradné číslo. Podľa informácií zverejnených na webovej stránke ŠVPS SR (Register farmových chovov s voľne

© CVŽV

Podľa štatistiky za rok 2009 máme v poľovných revíroch v JKS 46 207 jedincov jelenej zveri.

žijúcou zverou vedený v súlade s § 39 ods. 12 zákona č. 39/2007) bolo v čase prípravy tohto článku ohlásených 46 prevádzkarní. Zatiaľ však ide iba o zaregistrovanie farmového chovu. Podmienky prevádzky, ako aj ďalšie súvisiace nariadenia budú predmetom pripravovanej legislatívy.

Text: Ing. Matúš Rajský, PhD., Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra, Ing. Jozef Bučko, PhD., Národné lesnícke centrum Zvolen

Lokalizácia uznaných a samostatných zverníc na Slovensku.

